

Hima & Strada

Vaikuttamista kävelykierroksilla 2018–2020

Hima & Strada on tuottanut vaihtoehtoisia kaupunkikierroksia, jotka lisäävät ymmärrystä eriarvoistumisen juurisyyistä yhdistämällä kokemustietoa, tutkimustietoa ja vaikuttamista. Se on toiminut vaikuttamisen alustana asunnottomuutta kokeneille ihmisille.

Asiasanat: Kokemustieto, Kulttuuri, Kaupunki, Eriarvoisuus, Demokratia, Osallisuus, Asunnottomuus

1. Hima & Strada numeroina

Yksityiskierroksia on varannut yli 60 eri organisaatiota.

Mm. Kalliolan setlementti, Nostemedia, Y-säätiö, Helsingin kansallinen kulttuuriyhdistys, THL, Suomen Lääkäriliitto, HDL Hoiva Oy, Socca, Keski-Suomen Ely-keskus, Helsingin Terveys- ja päihdepalvelut, Helsingin kaupungin aikuissosiaalityö, Kallion seurakunta, KRITS, Espoon Asunnot Oy, Nuorisoasuntoliitto, Suomen Setlementtiliitto ry, Helsingin työväenopisto, Helsingin kaupungin museo, SPR:n turvatalo Espoo, Vantaan kaupungin eri yksiköt, Espoon kaupungin eri yksiköt, Kansalaisopistojenliitto, Sininauhakoti, Kulttuuria kaikille -palvelu, Helsingin kaupungin Asumisen tuki, Pro- tukipiste, Kuka kuuntelee köyhää-verkosto, Sosped säätiö, Laurea, Pienperheyhdistys, Tampereen ammattikorkeakoulun Terveys- ja sosiaalialan yksikkö, perhekoteja ja koululuokkia.

Olemme kävelleet vuosina 2019–2020 asunnottomuuden poistamisen puolesta 640 km. Hima & Stradan oppaat vetivät yhteensä 213 kierrosta, joille osallistui 2292 henkilöä.

Hima & Stradan hankekauden aikana on ollut aktiivisesti mukana 14 henkilöä ja 4 hetken aikaa mukana ollut henkilöä. Kierroksia valmistui 10 kappaletta, joista 8 tuli myyntiin.

Vapaaehtoisia toiminnassa oli 56 henkilöä. He ottivat mm. valokuvia, tekivät videoita ja musiikkia Runoilijan Rööperi -teatteriesityksekseen. Isoin osa vapaaehtoisporukasta oli kierrosten testiyleisönä.

Kokoonnuimme yhteensä 101 kertaa. Meillä oli valmennustapaamisia ja

viikoittaisia tapaamisia ja yksilötapaamisia, joissa oppaat päättivät hankkeen kehittämiseen ja etenemiseen liittyvistä asioista ja työstivät rooliaan oppaana ja vaikuttajana.

Järjestimme kaksi seminaaria. Teemoina olivat vuonna 2019 osallisuus ja 2020 kokemusvaikuttaminen. Osallistuimme lukuisiin tilaisuuksiin, puhujina, panelisteina ja ohjelmantuottajina. Teimme myös kaksi julkaisua. Vuonna 2019 kirjoitimme oppaan asunnottomuudesta viestimisestä ja 2020 ihmisoikeusperustaisesta työstä Hima & Stradassa.

Toiminnastamme tehtiin yli 70 juttua eri medioihin. Toimintaamme seurasi kahden vuoden ajan tutkija Taina Meriluoto ja hän on kirjoittanut toiminnastamme useassa tieteellisessä artikkelissa. Saimme myös Reach for Change -organisaation myöntämän kansainvälisen tunnustuksen työstämme ja pääsimme sadan parhaimman innovaation joukkoon Pohjoismaiden ja Baltian alueella.

2. Mitä oppaille jäi käteen?

Hima & Stradassa valmennus ja kävelykierrokset ovat väline, joka auttaa jäsentämään omaa menneisyyttä ja auttaa erottamaan kokemukset omasta minuudesta sekä tarjoaa vakaan ja joustavan pohjan itsenäiselle toimijuudelle ja kokemusvaikuttamiselle.

Kierroksilla syntyy katuoppaan ja osallistujien välille asetelma, jossa tasavertainen kohtaaminen on mahdollista. Hyväksyvä, vastaanottava ja empaattinen vastaanotto edesauttaa ulkopuolelta määritellystä mahdollisesta uhrin asemasta poispääsyä.

Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, mukana olevilla ihmisillä ei ole ollut akuuttia asunnottomuutta tai sen uhkaa. Osa oppaista kertoi, että toiminnalla voidaan heidän mielestään ennaltaehkäistä uusiutuvaa asunnottomuutta.

”Tämä vahvistaa asumisen taitoja eli ennaltaehkäisee [asunnottomuutta] kyllä.” - Katuopas

2.1. Vaikuttajana yhteisössä ja yksilönä

Katuopas toimii aktiivisena kansalaisvaikuttajana, jonka tietämys ja ammattimaisuus herättää arvostusta. Kun opas määrittelee omat tavoitteensa ja kerronnan sisällön vapaasti, kokemukseen perustuvan tiedon jakamisesta tulee kokemuksella vaikuttamista. Toiminnassa olevat ovat kertoneet

tutkija Taina Meriluodolle, että he ovat saaneet olla oma itsensä ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa ja puhua aidosti, kuten ajattelee.

Joskus asunnottomuuden vuoksi autonomia omaa elämää kohtaan voi pirstaloitua eri palvelujen ja tuen tarjoajien odotuksien, vaatimusten ja ulkoapäin asetettujen tavoitteiden ristivedossa. Kierroksen suunnittelussa, opastuksien organisoinnissa ja itse opastamisessa on sellaisia elementtejä, jotka vahvistavat ihmisen omaa elämää koskevaa autonomiaa. Suunnittelimme toiminnan siten, että se sisältää mahdollisimman runsaasti päätäntä- ja toimivaltaa oppaille.

Kaikki oppaana toimineet kertovat toiminnan lisänneen sitoutumista sekä motivaatiota vaikuttaa oman elämän koskeviin asioiden kulkuun. Kierrostoiminnan hoitamisen myötä oppaat kertovat löytäneensä oman arvonsa ja arvostuksen omia kykyjään kohtaan. Olemme ohjanneet toiminnassa myös omien rajojen tunnistamiseen ja niistä huolehtimiseen.

”Toiminta on lisännyt positiivista kriittisyyttä. Minulla on ollut lupa valita, mistä mä puhun ja kenelle mä puhun. Ei tarvitse suostua kaikkiin kutsuihin. Jos tätä mieltii työelämän näkökulmasta, niin mä oon oppinut rajojen asettamista.” - Katuopas

Kierroksen valmistuminen vaatii säännöllistä osallistumista valmennukseen ja muihin toimintaa kehittäviin tapaamisiin. Säännölliset tapaamiset sekä jatkuva yhteydenpito säilyttävät kontaktin oppaisiin, ja sen myötä heidän on helpompi pysyä mukana toiminnassa ja sen kehittämisessä. Toiminta on tuonut myös rakennetta viikkoon.

”Oman tuotoksen valmiiksi saaminen – olen saanut kokemusta siitä, mihin mä pystyn ja mitä sitoutuminen tarkoittaa. Olen sitoutunut kunniallisesti toimintaan ja se on vahvistanut mua ammattilaisena.” - Katuopas

Sitoutumista on ylläpitänyt kiinnostus vaikuttamistyöhön, kierroksien opastamiseen ja Hima & Stradan ryhmään. Hima & Stradan yhteiskehittäminen, elämäkokemusten jakaminen, ylisukupolvisuus ja samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien tunnistaminen on yhdistänyt ihmisiä. Lisäksi katuoppaat kertovat saaneensa elämäänsä lisää rohkeutta, iloa ja voimaa. Rahallinen korvaus on myös lisännyt kiinnostusta toimintaan.

2.2. Oppiminen, onnistumisen kokemus ja merkityksellisyys

Palaute oman toiminnan onnistumisesta ja vaikuttavuudesta motivoi sitoutumista. Palaute on tärkeää saada sekä toiminnassa mukana olevilta, taustaorganisaatiolta ja yleisöltä.

Kyselyissä käy ilmi, että onnistuminen on lisännyt merkityksellisyyden tunnetta. Kävelykierrokset koetaan edistävän muutosta, ei pelkää yksilötasolla, vaan myös yhteisön ja yhteiskunnan tasolla. Mukana olevia ihmisiä motivoi yhteiskunnallisiin epäkohtiin vaikuttaminen, koska on törmännyt niihin itse ja siitä on syntynyt halu toimia, että asiat muuttuisivat ja toiset voisivat saada apua ajoissa.

Valmennus ja opastaminen ovat antaneet työkaluja ja varmuutta muihinkin elämänalueisiin. Valmennukseen osallistuneet ovat kertoneet saaneensa saivat rohkeutta ja helpotusta esimerkiksi viranomaisten kanssa asiointiin.

”Olen oppinut esiintymistaitoja virkistävästä koulutuksista. Olen oppinut uusia asioita esim. yhteiskunnasta ja sen rakenteista, Helsingin kaupungin historiasta ja kulttuurista toiminnan kautta sekä toiminnassa tapahtuneessa keskustelussa.” -Katuopas

”Oman opaskierroksen luominen ja vetäminen on jotain, mitä melko harva kuitenkaan tulee kokemaan koskaan. Olen alkanut uskoa omaan kykyyni toimia pitkäjänteisesti. Tuki hankkeen ohjaajien puolesta on ollut ensisijaisen tärkeää.” -Katuopas

”Todella paljon kaikkia siistejä kokemuksia tullut tämän kautta, olen saanut tästä paljon itsevarmuutta omaan työelämään.” -Katuopas

”Monet kierroksilleni osallistuneet eivät tienneet asunnottomuudesta kirjoitukseen. Heiltä kuulin erikoisia kysymyksiä, jotka laittoivat ajattelemaan asioita yhä tarkemmin. Toiset osallistujat olivat jo entuudestaan kiinnostuneita aihepiiristä. Heiltä opin paljon asioita oman kokemukseni ulkopuolelta.” -Katuopas

Monet ovat löytäneet itsestään kyvykkyyttä, josta eivät aiemmin olleet tietoisia tai eivät osanneet käyttää. Tämä on lisännyt itsensä hyväksymistä ja uskoa itseensä. Se on edesauttanut henkilökohtaisten päämäärien asettamista. Esimerkiksi muutama opas on lähdössä opiskelemaan ja osa jatkaa vaikuttamistoimintaa. Yksi oppaista kertoi jatkavansa toimivansa oppaana jatkossakin.

”Kyllä, tämä lisää työelämätaitoja. Päihdekuntoutujana tullaan ulos tavallisen työntekijän raakaan maailmaan, aletaan tekemään töitä ihan tavisten kanssa. Kierroksella taas saa kosketusta eri alojen taitajiin ja ollaan samalla viivalla.” - Katuopas

”Julkinen esiintyminen kehittyy, alueellinen tai asunnottomuusaiheeseen liittyvä yleistieto moninkertaistuu. Myös oma käsitys asunnottomuudesta laajenee. Tästä saa työkaluja työelämään, ihmisten kohtaamiseen, verbaliikkaan ja oman persoonallisuuden hyväksymiseen. Kaikki ovat työkaluja ja auttavat myös työelämässä.” - Katuopas

2.3. Kuuluminen porukkaan ja yhteiskuntaan

Yhteisöön ja yhteiskuntaan kuulumisen kokemukset vahvistuivat toiminnan myötä. Hima & Stradassa on ollut hyvä porukka, tiivis yhteisö, mikä tulee palautteissa ja haastatteluissa esiin käytetyissä sanoissa esim. ”me”, ”perhe”. Toiminnassa mukana oleminen on vähentänyt joidenkin kohdalla merkittävästi yksinäisyyden tunnetta.

Asunnottomuuskokemus, laitostausta ja kokemus syrjäytetyksi tulemisesta sekä muut vaikeat elämäntilanteet menneisyydessä ovat oppaiden kohdalla aiheuttaneet tunnetta yhteiskuntaan kuulumattomuudesta. Moni on potanut huonommuuden tunnetta, eikä heillä ollut omasta mielestään yhtäläisiä oikeuksia kaikkien muiden kanssa. Palautteissaan katuoppaat ovat kertoneet, että toiminnassa mukana oleminen vähentänyt toiseuden tunnetta ja antanut kokemuksia tasa-arvosta ja yhteiskuntaan kuulumisesta.

Kierroksia tehdessä on voinut huomata kykenevänsä tekemään asioita, jotka ensi alkuun ovat tuntuneet hurjilta. Hima & Stradassa jokainen on haastanut itsensä uuteen ja se on tuonut rohkeutta. Kierrosten vetämisen jälkeen olo on säilynyt rohkeana ja avoimena. Kokemus yhteydestä muuhun maailmaan ja ihmisiin on lisääntynyt.

*”Tää on just sitä muutosta mikä pikkuhiljaa tapahtuu. Myös yhteisössä, ei pelkästään minussa.”
-Katuopas*

”Tämä on vahvistanut yhteiskuntaan kuulumista, itsearvon tuntemista ja sitä kautta osallisuutta. Ymmärrän, että olen arvokas osa yhteiskuntaa.” - Katuopas

”Toiminta mahdollistaa sen, että tapaan ihmisiä, joita en muuten tavoittaisi. Pääsen puhumaan heille tasavertaisena. Raja kaatuu ihmisten välillä ja ei enää tarvitse puhua oven suusta, vaan ikään kuin samassa pöydässä. Tää lisää vahvasti yhteiskuntaan kuulumisen tunnetta. Tämän myötä, vaikka olisinkin laidalla, olen kuitenkin samassa pöydässä.” - Katuopas

Toiminnassa yllätyksenä on ollut huomata, että monilla katuoppailla oli asenteita itseään kohtaan. Toiset eivät uskoneet omiin kykyihin tai eivät nähneet mahdollisuutta työllistyä. Toiset olivat tottuneet kuulemaan, etteivät koskaan saa mitään aikaiseksi. Elivät ikään kuin ulkopuolelta määritellyn identiteetin vankeina.

Toiminnassa katuoppaat ovat rakentaneet itselleen uudenlaista identiteettiä, johon haitallisten itseuskomusten ei tarvitse kuulua. Hima & Stradassa he eivät ole päihdekuntoutujia, asunnottomia tai rikostaustaisia, vaan he ovat kouluttajia ja oppaita ja monet heissä piilossa olleet taidot ovat tulleet esiin.

Osa on kokenut toiminnassa mukana olemisen olleen merkittävää oman eheytyksen kanssa, sillä kierroksia valmistellessa on päässyt jäsentelemään menneisyyttään. Elämän kokemukset ovat muuttuneet osaksi menneisyyttä ja asettuneet kokemuksiksi eikä ne enää määritä identiteettiä. Omista asioista saa puhua ja tulee kuulluksi esimerkiksi kävelykierroksilla. Nämä ovat vähentäneet omiin elämäkokemuksiin liittyvää häpeää.

”Joo tää koko mukana oleminen on ollut mun eheytyksen kannalta tosi merkittävää. Mulle musta on tullut yksi kokonainen ihminen, jolla on menneisyydessä erilaisia kokemuksia, jotka ei ole enää osa identiteettiä, jota ovat ennen vahvastikin olleet.” -Katuopas

”Ihanaa, kun tuntuu, että tää juttu kehittyi tehdessä. Itseluottamuksen myötä ja kerta kerralta tää laskee omaa häpeän kokemusta, kun siitä tulee tosiaan vaan osa menneisyyttä eikä osa minuutta.”

-Katuopas

”Kyl tän Hima & Stradan kautta ja noitten kierroksien valmistelun kautta, menneisyys, se mun oma tarina on tullu semmoseen kronologisempaan kontekstiin mulle itelleni. Et se on ollu jotenkin semmonen aika, luonnollinen ja tärkeä eheytyksen väline. Itseasiassa, et siitä saa puhua. Se on itselle ja muillekin ollut kiinnostavaa. Tää miten me toimitaan niin, kyl se antaa, voimaa, ja iloa semmoseen ihan arkipäivään.” -Katuopas

”Omat ennakkoluulot ovat rikkoutuneet, miten ihmiset ottavat mut vastaan. Ihmiset ovat olleet lempeitä ja halunnu kuunnella mitä sanon. Mulla oli ennakkoluulo, että ihmiset tuomitsee mut. Ymmärrän nyt, että mä pystyn olemaan vastavuoroinen ilman, että joku suuttuu. Että mä oon ihan OK sellaisenaan. Olen samalla viivalla muiden kanssa. En ole eri asemassa.” -Katuopas

”Nyt mä ymmärrän, että voin olla töissä vaikkapa kehittämishankkeessa tai vaikuttaa mun omassa työssä. Mun oma käsitys työelämästä on laajentunut. Tiedän, että voi olla vaikuttajana enkä vaan vastaanottajana. Olen paljon yhteistyökykyisempi ja aktiivisempi. On tullut ymmärrys omista resursseista. Olen kasvanut ja vahvistunut työyhteisön jäsenenä. En olisi aiemmin ajatellut tai edes uskonut omiin kykyihin.” - Katuopas

2.4. Vaikuttamisen vahvuus

Hima & Strada on edistänyt ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa asunnottomuustyössä.

Vaikuttamistoiminnan ytimenä on ollut vaikuttaa ennen kaikkea asunnottomuuteen liitettyihin ennakoasenteisiin, purkaa stigmaa sekä lieventää epätasa-arvoista kohtelua. Katuoppaat kokivat purkaneensa ennakkoluuloja, joita asunnottomuutta kokeneet ihmiset kohtaavat. Tämä tuli esille myös yleisölle eli kierroksille osallistujille lähetetyistä palautekyselyistä.

Oppaat ovat tuoneet asunnottomuuteen liittyviä henkilökohtaisia kokemuksia ja taustatekijöitä esille. Näin he ovat osoittaneet, etteivät asunnottomuutta kokevat ihmiset ole homogeeninen ryhmä. He puhuivat siitä, että jokaisen kohdalla syyt asunnottomuudelle ja tarvittava tuki asunnottomuudesta pois pääsyyn ovat yksilölliset.

”Tän homman myötä, mä tajusin sen, että kun ihmiset hyväksyy mut, niin ne hyväksyy myös mun vaikuttamisviestin.” -Katuopas

”Tässä on aika paljon vaikuttamista ja mediatyötä. On enemmän, kuin oli odotukset itsellä. Tässä on itsekin enemmän profiloitunut asunnottomien ihmisten asianajajaksi.” - Katuopas

”Kierroksilla myötämielisyys tuntuu. Ihmiset ovat olleet vaikuttuneita.” -Katuopas

”Olen elämässäni osallistunut 30 vuoden ajan asunnottomien elämään ja tämän toiminnan aktiivisuus ja vaikuttaminen on erityisen voimakasta. On ollut todella antoisaa ja hienoa olla mukana tässä projektissa!” -Katuopas

3. Miten kierrokset vaikuttivat asiakkaisiimme?

Kaikista kierroksille osallistuneista 2300 ihmisestä noin viidennes vastasi palautekyselyymme. Selvitimme, ovatko ihmiset oppineet uusia asioita asunnottomuudesta. Lisäksi kysyimme, vaikuttiko kierros siihen, kuinka suhtautuu jatkossa asunnottomuutta kokeviin ihmisiin.

Vastaajista 82 % kertoo saaneensa uutta tietoa ja näkökulmia asunnottomuuteen. Valtaosa kierroksien osallistujista siis katsoo ymmärryksensä asunnottomuuden syistä lisääntyneen kierroksen johdosta. He kertoivat alkaneensa ymmärtää asunnottomuusilmiön moninaisuutta ja asunnottomuuden pitkiä historiaan ulottuvia juuria ja, että heidän ymmärryksensä asunnottomuutta kokevien elämäntilanteita kohtaan lisääntyi.

Palautteiden mukaan ihan faktuaalinen tieto asunnottomuudesta saattoi yllättää. Asunnottomien ihmisten määrä tai vankilasta asunnottomuuteen vapautuvien ihmisten määrä oli monille uutta tietoa.

Olemme halunneet tuoda esille asunnottomuutta kokevien ihmisten moninaisuutta. Lisäksi jotkut osallistujistakin kertoivat oppineensa, että asunnottomana oleva ihminen ei välttämättä miellä itseään asunnottomaksi. Tämä voi olla yksi merkittävä syy siihen, ettei hakeudu asunnottomille ihmisille suunnattujen palveluiden tai tuen piiriin ja jää ns. piiloasunnottomaksi.

Monien osallistujien mielikuvat laajenivat kierroksen ansiosta. Esimerkiksi nuorten ja naisten kokema asunnottomuus oli usealle vastaajalle aiemmin tuntematon aihe. Asunnottomuutta kokevat ja kokeneet ihmiset saivat kasvot sekä heidän elinolosuhteiden erilaisuus ja taustalla olevat elämäntarinat tulivat kierroksilla monipuolisesti näkyviin.

”Kierros muistuttaa siitä, ettei asunnottomuus ole yleistettävä ilmiö, vaan sen syyt ovat moninaisia. Myös AE-asumisen (Asunto ensin -periaate) kehittäminen nousi jälleen mieleen sekä se, pystymmekö tarjoamaan erilaisia vaihtoehtoja erilaisiin tilanteisiin asunnottomuustyön kontekstissa” - Kierrokselle osallistunut

”Kierros muistutti siitä, että ei ole olemassa vain yhtä tiettyä ihmisryhmää, joka voi luisua asunnottomuuteen.” - Kierrokselle osallistunut

Jotkut oppaat ovat puhuneet paljon myös asunnottomuuden aikaan liittyvistä tunteista. Häpeästä ja huonommuuden tunteista puhuminen sai monen osallistujan ymmärtämään ilmiön inhimillistä puolta syvemmin. Palautevastauksissa näkyy, että asunnottomien massan sijaan asunnottomuuden on ymmärretty koskettavan yksilöä: *”Jokainen asunnoton on yksilö ja taustat osaksi hyvin erilaiset”*.

Vaikuttavinta on ollut se, että oppaat ovat kertoneet omista asunnottomuuden kokemuksistaan. Asunnottomuusilmiön katsominen asunnottomuutta kokeneen oppaan näkökulmasta ja entisen elämäntilanteen kautta on sekä jättänyt vahvan tunnejäljen että vahvistanut yleisen asunnottomuustiedon sisäistämistä.

” Todella mielenkiintoisia, käytännönläheisiä esimerkkejä nykypäivän asunnottomuudesta ” - Kierrokselle osallistunut

Kierroksilla on käynyt paljon sosiaali- ja terveystyöntekijä ammattilaisia. Suurelle osalle heistä asunnottomuusaihe oli entuudestaan tuttu työn ja koulutuksen kautta. Osa vastaajista halusi perustella vastauksensa, miksi kierros ei ollut vaikuttanut heidän suhtautumisensa. He vetosivat siihen, että työskentelevät asunnottomuusilmiön parissa ja ymmärtävät ilmiötä.

”Teen töitä asunnottomien kanssa ja ymmärrän mielestäni ilmiötä jo valmiiksi eri näkökulmista ” - Kierrokselle osallistunut

Mutta oppaan omakohtaiset tarinat vaikuttivat ammattilaisistakin moneen.

”Kierros oli todella vaikuttava! Katuopas puhui avoimesti vaikeistakin kokemuksistaan ja avasi tällä tavoin siltoja aiheen ympärille luontevalla lähestymistavalla”. - Kierrokselle osallistunut

”Varsinaisesti tiesin jo tematiikkaa asunnottomuudesta, mutta opas kertoi kierroksella omia kokemuksiaan asunnottoman henkilön näkökulmasta ja kokemuksista kuuleminen on työntekijänä tärkeää (miltä palvelut ovat tuntuneet ja palvelujen riittämättömyys, oikeiden palvelujen löytyminen, miten nuoria asunnottomia kohdataan paremmin). Kullannarvoinen kokemus osallistua!” - Kierrokselle osallistunut

Kierroksilla on tapahtunut varmasti monen suuntaista oppimista. Eräs osallistuja kirjoitti: *Itse asunnottomana tiedän aika paljon, minulle oli kiintoisaa nähdä, miten muut näkevät asunnottomuuden.*”

Lisääntyneen ymmärryksen myötä syntyi myös toiveikkuutta siitä, asiat voivat muuttua myös hyvään suuntaan. Jotkut osallistujista jäivät pohtimaan nykyisten tuki- ja hoitomahdollisuuksien toimivuutta.

Kierrokselle osallistuvat kertovat, että kierros lisäsi ymmärrystä siitä, millaista tukea ihmiset tarvitsevat päästääkseen asunnottomuudesta. Heistä useampi kertoi myös kierroksen saavan

pohtimaan, mitä kukin voisi itse tehdä asunnottomuuden poistamisen eteen. Räätelöidyn ja kunkin elämäntilanteen tuen tarve nostettiin monesti esille.

”Hyvä muistutus tuli, että pelkkä asunto ei riitä, jos ei ole koskaan harjoitellut asumisen taitoja tai ollut asuntoa. Tarvitaan paljon tukea siihen, että asuminen alkaisi onnistua.” - Kierrokselle osallistunut

Palautekyselyn vastaajista 45 % kertoo kierroksen vaikuttaneen siihen, miten he suhtautuvat asunnottomuutta kokeviin ihmisiin.

Kun kierroksille osallistuneet ovat kuulleet asunnottomuuden moninaisista syistä, he kommentoivat ymmärtävänsä myös, ettei asunnottomuus olekaan oma syy tai valinta. Taustatiedot, asunnottomuusilmion historiallinen kehitys, jäsenelty henkilöhistoria ja syy-seuraussuhteen julkituominen ovat auttaneet purkamaan ennakkoluuloja.

”Näen asunnottomat paremmin yksilöinä, en homogeenisena massana” - Kierrokselle osallistunut

”En enää ajattele asunnottomuutta itseaiheutettuna tilanteena” - Kierrokselle osallistunut

”Opas oli olemukseltaan herttainen ja hänellä oli tavoitteita elämässään, mikä rikkoi ennakkoluulojani” - Kierrokselle osallistunut

Palautteista näkyy myös, että kierroksille osallistuneiden empatiataso ja myötätunto asunnottomuutta kokevia ihmisiä kohtaan kasvoivat. Hyväksyminen, solidaarisuus ja suvaitsevaisuuden vahvistuminen nousivat esille vastauksissa.

”Vahvasti suvaitsevaisuutta ja solidaarisuutta. Palautti jälleen kerran mieleen, että asunnottomuudessa kyse on suuressa määrin yhteiskunnan rakenteellisesta ongelmasta.” - Kierrokselle osallistunut

”Vahvasti myötätuntoa ja vähensi pelkoja” - Kierrokselle osallistunut

”Myötätunto lisääntyi” - Kierrokselle osallistunut

97 % kierroksilla käyneistä ihmisistä suosittelisi kierrosta eteenpäin. Tämä on merkki siitä, että olemme onnistuneet tuottamaan hyvän palvelun.

4. Työote

Tapamme toimia on osoittautunut hyödylliseksi katuoppaiden kannalta. Toimintatapamme perustuu tasavertaisuuteen, syrjimättömyyteen ja järjestörakenteissa mahdollisimman pitkälle vietyyn hierarkiattomaan yhteishallinnan malliin.

”Olen pitkin matkaa havainnoinut ja kuullut oppailta, kuinka tärkeää on ollut teiltä saatu tuki ja omannäköisen työn tekemisen mahdollisuuksien takaaminen. Tukirakenteet, asenne ja työtapanne ovat tuottaneet ihmisille aitoja kokemuksia arvokkuudesta: moni on puhunut useassa kohtaa, kuinka hienosti kaikki on hoidettu, vaikka me ollaan vaan tällaisia – ja kohta kaikki toteavat, että ei me mitään vaan-ihmisiä olla, vaan kyllä meillekin kuuluu saada kunnioittavaa kohtelua ja hyviä juttuja (kuten työnohjaus, ilmaisia lounaita tapaamisten yhteydessä, numero johon soittaa tarvittaessa jne.).

Ohjaajana on ollut hieno kokemus kuulla, miten hyvin hoidettu hanke tuo tullessaan vahvistuvaa omanarvontuntoa, voimautumista ja kestävyyttä. Oppaat ovat tehneet huikean työn mutta yhtä isosti hankkeen onnistuminen kumpuaa juuri teidän kahden työstä ja tavasta tehdä sitä. Ja oli myös hienoa kuulla, että ryhmä tunnisti sen ja arvosti sitä aidosti.” -Katuoppaiden työnohjaaja

Työotteestamme voit lukea julkaisusta Asunto on ihmisoikeus. Siksi kävelemme.

5. Verkostoituminen

Hima & Strada sai aseman kaupunkikulttuurin tekijänä ja matkailupalvelun tuottajana. Oppaat pääsivät tekemään asunnottomuuteen liittyvää vaikuttamistyötä uudella saralla ja tavoittivat laajan yleisön, joka ei välttämättä muutoin olisi päätyntä kosketukseen asunnottomuusilmiön kanssa.

Verkostoiduimme erityisesti kulttuuri- ja taidealalle sekä matkailun alalle. Yhteisiä tapahtumia meillä oli näiden tahojen kanssa: Vailla vakinaista asuntoa ry, Helsingin kaupungin museo, Kansallismuseo - The National Museum of Finland, Teatteri Avoimet Ovet, Samova Storytelling, Helsingin kävelyfestivaali, Kallion Kulttuuriverkosto, Y-säätiö ja Verkostokehittäjät, Alakulttuurikeskus Loukko, Zodiak – Uuden tanssin keskus, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen kehittämisspalvelut.

Viestintäyhteistyötä teimme Iso Numeron, Sininauhasäätiön, Moniheli ry:n, Vailla vakinaista asuntoa ry:n, Y-Säätiön ja ravintola Bun2Bunin kanssa.

Erityistä tsemppausta ja kahvia kierrosten osallistujille tarjosivat King Kebab Kallio ja Harjulan Kumppanuustalo.

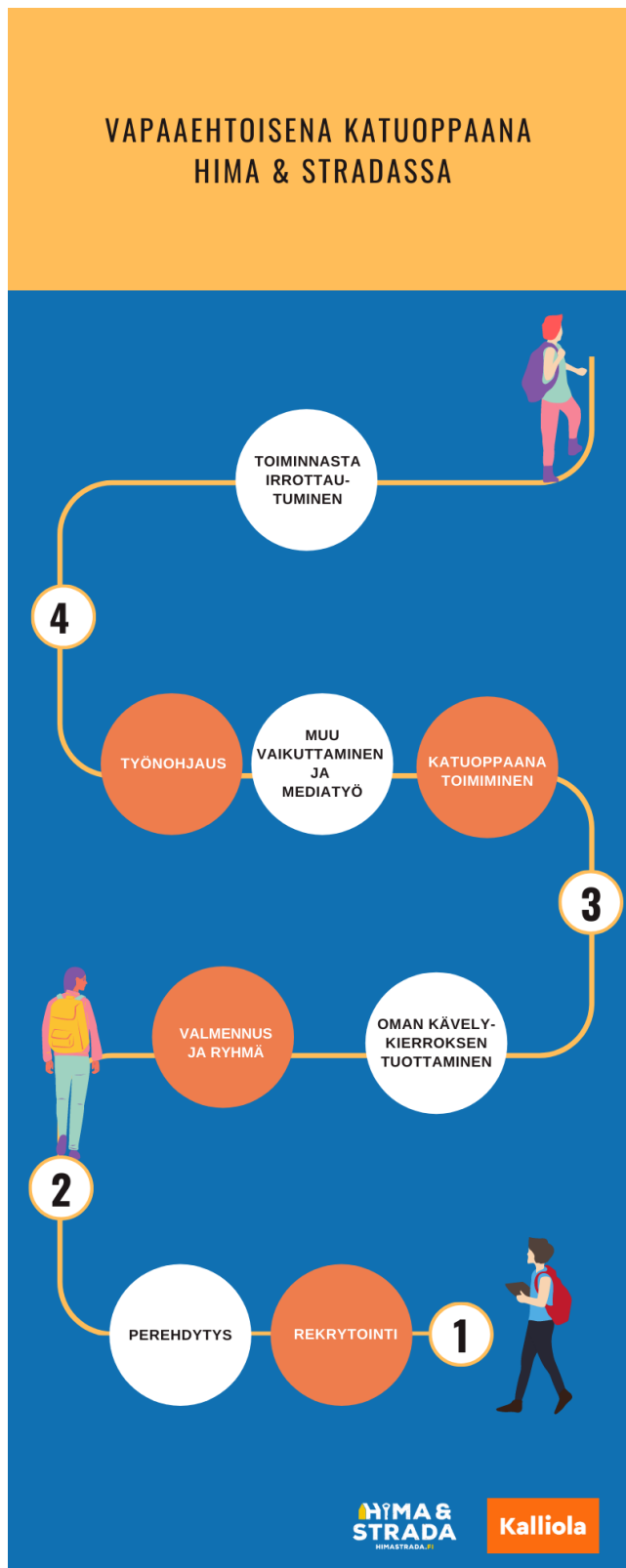
Kiitos matkasta, se on ollut huima!

Pauliina Liukkonen

Vlada Petrovskaja

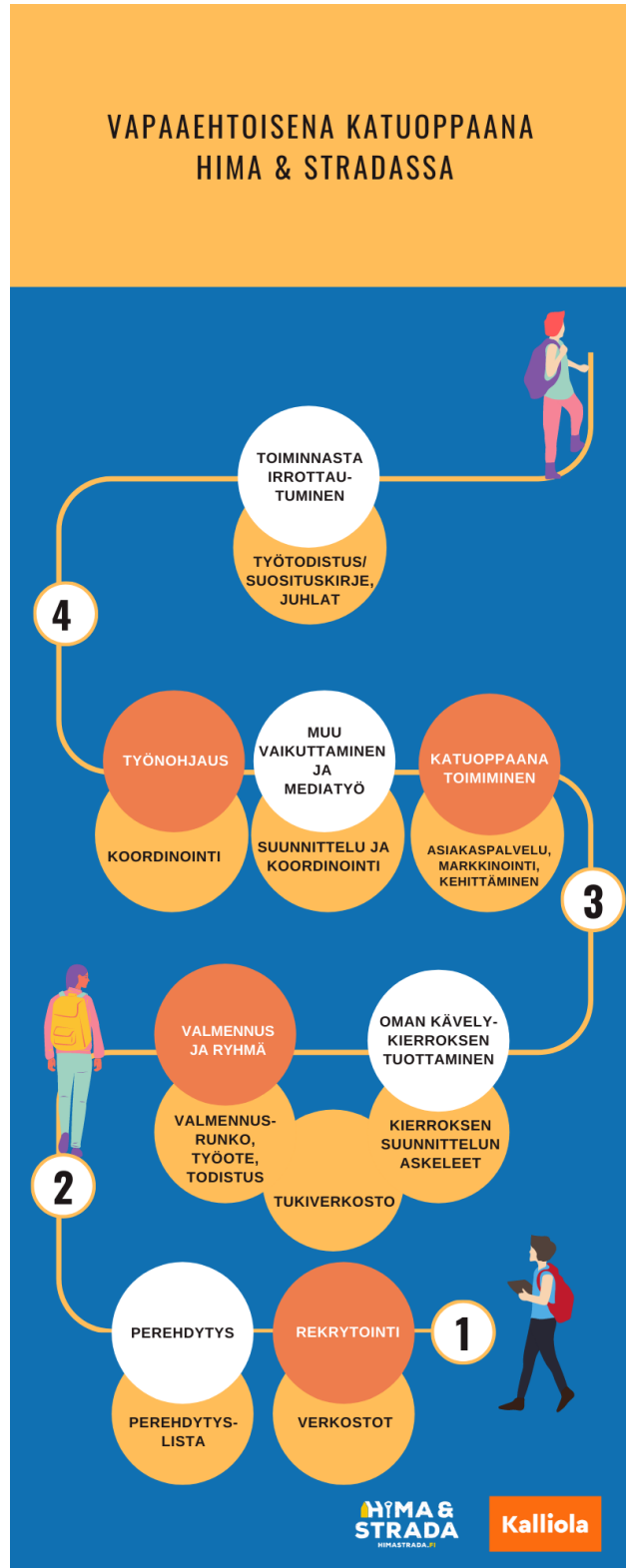
Projektipäällikkö

Projektikoordinaattori

Kuva 1.: Vaiheet, joiden läpi Hima & Stradan katuopas kulkee

VAPAAEHTOISENA KATUOPPAANA
HIMA & STRADASSA

Kuva 2.: Kehitetyn mallin osat